

**ULUSLARARASI BEŞERİ VE SOSYAL
BİLİMLER İNCELEME DERGİSİ (UBSBİD)**
**INTERNATIONAL HUMANITIES AND SOCIAL
SCIENCE REVIEW (IHSSR)**

Volume: 7 Issue: 1 Year: 2023

**TÜRKİYE'DE YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİ VE AKRANLARI İLE
İLETİŞİMİ**

Ömer Öner KOYUNOĞLU*

MAKALE BİLGİSİ

Makale Tarihi:
Başvuru: 01.06.2023
Revizyon : 18.06.2023
Kabul : 30.06.2023
Orcid Numarası :
0009-0007-6326-3050

Anahtar Kelimeler: Göç,
Mülteci, İlköğretim,
Uyum, Eğitim, Nitel
Araştırma

ÖZ

Üç kıtanın birleştiği bir coğrafyada bulunan ülkemiz Ortadoğu coğrafyasında asırlardır süren savaşlardan göçlerden en çok nasibini alan ülkedir. Türk Halkı çok kültürlü hoşgörülü ve misafirperver bir toplum olması dolayısıyla mültecilerin yaşamak için geldikleri ülke olmuştur. 2010 yılında Suriye'de başlayan iç savaştan göç etmek zorunda kalan insanların bir çoğu Türkiye'ye sığınmışlardır. Aynı din ve benzer kültürden insanlar olmasına rağmen dil farklılığından kaynaklanan yetişkinlerin ve çocukların entegrasyon sorunu olmuştur. Mülteci çocukların okullarda entegrasyonu ve arkadaşları ile olumlu ilişkiler kurmaları küreselleşen dünyada önem arz etmektedir. Bu süreçte önemli rol üstlenen öğretmenlerin rolü ve gözlemlerini bir araya getirmeyi amaçladık. Bu kapsamda nitel araştırma yöntemi kullanarak farklı ilkokullardan 58 sınıf öğretmeniyle anket ve yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirdik. Sınıflarda tek olan yabancı uyruklu çocuklar daha hızlı uyum sağlarken birden fazla olduğu durumlarda bu öğrenciler kendi aralarında kurdukları yakın arkadaşlıktan kaynaklı daha geç uyum süreci yaşadıkları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin geçmişlerinin öğretmenleri ile paylaşılması, ailelerin sürece dahil edilip dil edinimlerini desteklemeleri, çocuklar için ortak dil olan oyun ve yapılandırılmış rehberlik dersleri ile gruplaşmanın önüne geçilip hızlı ve sağlıklı bir uyum süreci yaşanacağı sonucuna varılmıştır.

**EDUCATION OF FOREIGN STUDENTS IN TURKEY AND COMMUNICATION WITH
THEIR PEERS**

ARTICLE INFO

Article History:
Received: 01.06.2023
Revised : 18.06.2023
Accepted : 30.06.2023
Orcid Number:
0009-0007-6326-3050

Keywords: Migration, Refugee,
Primary Education,
Integration, Education,
Qualitative Research

ABSTRACT

Our country, which is located in a geography where three continents meet, is the country that has suffered the most from migrations from the wars that have been going on for centuries in the Middle East geography. Since the Turkish people are a multicultural, tolerant and hospitable society, it has become the country where refugees come to live. Most of the people who had to migrate due to the civil war that started in Syria in 2010, took refuge in Turkey. Although there are people of the same religion and similar culture, there has been a problem of integration of adults and children due to language differences. Integration of refugee children in schools and establishing positive relationships with their friends are important in the globalizing world. We aimed to bring together the role and observations of teachers who play an important role in this process. In this context, we conducted questionnaires and semi-structured interviews with 58 classroom teachers from different primary schools using qualitative research method. It has been observed that while foreign students who are single in the classes adapt faster, in cases where there are more than one, these students experience a later adaptation process due to the close friendship they have established among themselves. It was concluded that sharing the background of the students with their teachers, involving families in the process and supporting their language acquisition, games and structured guidance lessons, which are the common language for children, will prevent grouping and experience a fast and healthy adaptation process.

* MEB, Sınıf Öğretmeni, omerk74@hotmail.com

Research Article/ Araştırma Makalesi

Cite As/ Alınır: KOYUNOĞLU Ö.Ö. (2023), "Türkiye'De Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitimi Ve Akranları İle İletişimi", Uluslararası Beşeri Ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi , 7 (1), <https://doi.org/10.55243/ihsr.1308312>.

Giriş

Türkiye, Asya ile Avrupa arasında konumu ile uzun yıllardır kritik bir jeopolitik öneme sahip olmasının yanı sıra tarihinde de birçok milletin bir arada yaşadığı, bu sebeple farklı kültürlerin beraber var olmayı ilke edindiği bir coğrafyadır. Tarihsel olarak incelendiğinde, cumhuriyet` in ilk yılları ırk, dil ve kültür olarak birlik vurgulanmasına rağmen, Türk Halkı kendi içerisinde çok kültürlülük, hoşgörü ve misafirperverliği kendine ilke edinmiştir. Mülteci ve göçmen haklarının birçok ülke ve ulusun temsilcileri tarafından masaya yatırıldığı 1950 Cenevre Sözleşmesi bu tutuma bir istisnadır. Şayet zamanın ülke yönetimi doğudan gelebilecek nüfusun ülke demografisini bozabileceği korkusu ile ülkeye kabul edeceği topluluklarda Avrupa kökenli bireylere mültecilik hakkı tanıyorsa da Avrupa dışından gelecek kişilerin alınmasında coğrafi çekince uygulamada ısrarcı olmuştur. Bu politika uzun yıllar devam ettirilse de, 2010 yılında sınır komşusu Suriye`de baş gösteren siyasi çatışmalar, ülke yönetimini göç politikalarını tekrar gözden geçirmeye itmiştir.

Bu süreç içerisinde, 1950 Cenevre Sözleşmesinin tanımladığı “mülteci” ve “göçmen” tanımları çeşitlendirilmiş, öncelikle 1990`larda Doğu kökenli mülteciler için “sığınmacı” ibaresi, yakın dönemde ise özellikle Suriye kökenli bireyler için “geçici koruma statüsü” ibaresi kullanılmaya başlanmıştır. İbareler ne kadar değişirse değişsin zorunlu göçe tabii kalan bireyler için korunma talep ettikleri ülkelerin yerel halkı ile uyum içinde yaşayabilmek adına aşılması gereken engeller günümüzde de oldukça benzerlik göstermektedir. Aynı dili konuşmamak, birbirine farklı dünya görüşlerinden gelmek ve en önemlisi farklı dünya görüşlerinin tehdit olarak kanıksanması bu engeller arasında sayılabilir. Bu engeller özellikle çocuk ve genç yaşta bireyler için akranları ile düzenli bir sosyal hayata geçiş yaptıkları sınıf düzeninde ortaya çıktığında etkileri maalesef çok daha kalıcı hale gelebilmektedir.

1. Literatür

Okullara entegrasyon, mülteci çocuklar için geçiş yaptıkları ülkedeki geleceklerinin belirlenmesi için çok önemli bir adımdır. Sınıf ve okul düzenine entegrasyon sadece akademik başarıları için değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal refahları için de gereklidir. Araştırmalar, akranlar ve öğretmenlerle kurulan olumlu ilişkilerin, mülteci çocukların ruh sağlığı ve sosyal uyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceğini göstermiştir. Ancak entegrasyon zorlu bir süreç olabilir ve okulların geçiş sürecindeki mülteci çocukları desteklemek için adımlar atması gerekir. Reynolds & Bacon (2023) yöneticilerin topluluk içerisinde çok kültürlülük vurguları yapmalarının öneminin altını çizmektedir.

Mülteci çocukların okullara entegrasyonu ve sınıf arkadaşlarıyla olumlu ilişkiler kurabilmeleri küreselleşen dünyamızda oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu süreçteki kilit paydaşlardan biri de mülteci çocukların akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerinin desteklenmesinde kritik rol oynayan öğretmenlerdir. Halihazırda, Türkiye`de ikamet eden yabancı uyruklu, özellikle de zorunlu göçe tabii kalmış çocukların eğitim süreçleri üzerine bir çok araştırma yapılmış olsa da (Şeker & Sirkeci, 2015; Gün & Baldık, 2017; Erden, 2017; Çelik & İçduygu, 2018; Yılmaz & Sağiroğlu, 2022; Yılmaz, 2023) bu araştırmalar çoğunlukla öğrencilerin karşılaştığı güçlükler ve bu zorluklara çözüm olabilecek politika önerileri üzerine yoğunlaşmıştır. Bu süreçte kritik öneme sahip olan öğretmenler ile beraber yürütülen çalışmaların (Kardeş & Akman, 2018; Akman, 2020; Burak & Amaç, 2021) sayısı ise maalesef bir elin parmaklarını geçmemektedir. Bu nedenle bu çalışmada amacımız, Türkiye`de yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf içi iletişimlerinde sınıf öğretmenlerinin rolü ve gözlemlerinin bir incelenmesini sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Yabancı öğrenciler, aileleri ve sınıf öğretmenleri arasındaki bağ günümüzde ne şekillerde kurulmaktadır?
- Yabancı uyruklu öğrencilerin akranları ile sınıf içi iletişimlerinde ne tür engeller gözlemlenmektedir? Sınıf öğretmenlerinin bu iletişimi kuvvetlendirmek için başvurduğu yöntemler nelerdir?
- Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimine yönelik sınıf öğretmenlerinin başlıca önerileri nelerdir?

2. Yöntem

Bu araştırma, yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf içi iletişimlerinde karşılaşılan engelleri anlamak amacıyla başlatılmış, bu kapsamda nitel araştırma yöntemleri kullanılarak farklı ilkokullardan 58 sınıf öğretmenin katılımıyla anket ve yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar ilk olarak Qualtrics ara yüzünü kullanarak 15 sorudan oluşmuş bir anket hazırlamış, daha sonrasında kartopu örneklem yöntemini takip ederek ulaştıkları sınıf öğretmenlerinden anketi yanıtlamalarını ve sınıfında yabancı öğrenciler bulunan öteki sınıf öğretmeni iş arkadaşları ile anketi

paylaşmalarını rica etmiştir. Anket üzerinden katılımcılara dair ön bilgilerin toplanmış, sınıfında yabancı öğrencilerin sayıca yoğunlukta olduğu altı sınıf öğretmeni ve ayrımcılık vakası gözlemlediğini belirten iki sınıf öğretmeni ile araştırmanın ikinci aşaması olan yarı-yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir.

3. Bulgular

Günümüzde, bahsi geçen siyasi ibareler ne kadar çeşitlenirse çeşitlensin, eğitimcilerin öğrencileri arasında bu tanımlamaları kullanmaktan özellikle kaçındığı, daha basit ibareler ile “yabancı” ve “yerli” ibarelerini dahi kullanmak istemedikleri gözlemlenmiştir. Mülakatlarımız sırasında bir katılımcımız yabancı çocuklar ibaresini kullanmamız üzerine araştırmacıyı uyararak, “çocuk bunlar çocuk, yerli yabancı ibarelerini gereksiz buluyorum” demiştir.

Katılımcılarımızın çoğunluğunun sınıf içerisinde ayrımcılık gözlemlemediği tespit edilmiştir. “Yabancı uyruklu ve Türk asıllı öğrencileriniz arasında nasıl bir iletişim gözlemliyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar çoğunlukla olumlu yöndedir. Anketimizi dolduran 58 eğitimciden 32’sinin sorumuza “Olumlu, ilişkileri gayet iyi” şeklinde cevap verdiği gözlemlenmiş, geri kalanında ise eğitimcilerin ilişkileri “yetersiz ve cılız” bulunduğu, zaman zaman problemler gözlemlediği görülmektedir. Özellikle yabancı öğrencilerin sayıca az oldukları sınıflarda Türk öğrencilerle daha yakın iletişim kurdukları, sayıca çoğunlukta oldukları sınıflarda ise diğer yabancı öğrencilerle zaman geçirdikleri gözlemlenmiştir.

Türk Asıllı ve Yabancı Uyruklu Öğrenciler Arasındaki İlişkiler Tablosu

Katılan Eğitimci Sayısı	Düşünceleri
32	Olumlu, ilişkileri gayet iyi.
26	Yetersiz ve cılız

“Sınıfınızda ayrımcılık vakası gözlemlediniz mi? Özellikle yabancı ve Türk asıllı öğrenciler arasında gerginlik yaşandıysa bunların sebepleri nelerdi?” sorusunda ise, öğretmenlerin yalnızca iki tanesi sorunlardan bahsetmiş, geri kalan 57’si de “Hayır” ve “Gözlemlemedim/Hiç gözlemlemedim/Asla Yaşanmadı” ibarelerini kullanarak yanıtlamıştır.

Bu bulgu, bir önceki sorunun yanıtlarıyla beraber düşünüldüğünde oldukça önemli bir yer tutmaktadır.

Öğrenciler Arasında Ayrımcılık Gözlem Tablosu

Katılan Eğitimci Sayısı	Düşünceleri
56	Hayır gözlemlemedim.
2	Evet gözlemledim.

Sorun gözlemleyen katılımcılarımızın ibareleri şu şekildedir: “Çocukların arasındaki kavgalar çocukça yapılan tartışmalar Türk çocuklar arasında da olabilmekte bunu mülteci öğrencilere özel diye kalıplaştırmak doğru değil” ve “Türk asıllı öğrenciler ayrımcılık yapmasa da yabancı uyruklu öğrenciler arkadaşlık ve sosyal çevre edinmede kendine yakın ve kendi vatandaşı olduğu öğrencilerle daha fazla iletişim kuruyorlardı”. Bu yanıtlarda iki ilginç olgu ortaya çıkmaktadır. Birincisi, öğretmenlerin ayrımcılık ibaresinin politik yükünden dolayı bu durumu raporlama isteksizlikleridir. Bir önceki soruda öğrenciler arası iletişimi yetersiz bulan öğretmenlerin ayrımcılık kelimesine oldukça emin bir şekilde karşı çıktığı gözlemlenmektedir. Benzer şekilde, ayrımcılık gözlemlemediğini rapor eden bir katılımcımız mülakat sırasında sınıfında geçen bir günü anlatırken bir hırsızlık vakası yaşandığını ve öğrencilerin arasında ilk olarak yabancı öğrenciyi suçlayanlar olduğundan bahsetmiştir. Bu bizlere öğretmenlerin düzenli tekrar etmediği sürece ayrımcılık vakalarının kaydını tutmadığını göstermektedir. Yanıtlarda ortaya çıkan ikinci ilginç olgu ise öğretmenlerin gruplaşma diye de tasvir edebileceğimiz durumdan şikayetçi olmasıdır. Bu görüşe göre yabancı öğrencilerin kendi aralarında gruplaşması ve Türk öğrencilere daha az yaklaşıyor olması çekinceli görülmektedir. Mülâkatlarda bu kaygının derinine indiğimizde öğretmenlerin bu konuda ikiye ayrıldığı görülmektedir. Katılımcılarımızın bazıları yabancı öğrencilerin kendi aralarında iletişimin güçlü olmasını

desteklemekte ve bunun göç ile beraber gelebilecek travmaların asılmasında, ayrıca okulla daha olumlu bir bağ kurulmasında önemli bir yeri olduğunun altını çizmektedir. Geri kalanların ise bu durumun ileride daha büyük zıtlıklara sebep olacağı korkusu taşıdığı görülmektedir.

Aile ile iletişim konusunda gözlemler ikiye bölünmektedir. Katılımcılarımızın çoğunluğu ailelerin eğitim sürecine dahil olmadığını belirtmekte iken, bir kısmı ise özellikle eğitim seviyesi yüksek ebeveynlerin sınıf öğretmenleri ile yakın ilişkiler kurduğunu belirtmiştir.

Yazında öğretmenlerin sınıflarındaki yabancı öğrenciler için müfredatı değiştirmedikleri ve kendi donanımlarını yetersiz buldukları saptanmıştır (Kardeş & Akman, 2018). Buna zıt olarak bizim örneklemimizdeki öğretmenlerin bir kısmının (6/58) yabancı öğrencilerin entegrasyonuna dair sertifika programlarına katılmış oldukları, bu programların desteği ile farklı arka planlardan gelen çocukların "ortak çocuk dili" kullanabilecekleri oyunlar geliştirdikleri saptanmıştır. Bu sayı hala yetersiz olsa da öğretmenlerin sunulacak eğitim fırsatlarına istekli olduğu da mülakatlarda görülmüştür. Yabancı öğrencilerin eğitimi üzerine herhangi bir sertifika veya eğitim programına katılmamış öğretmenlerin ise bu konuda imkanların az olmasında okul ve yerel yönetimlerini hatalı buldukları gözlemlenmiştir. Katılımcılarımızın çoğunluğunun öğrencilerine yaklaşımında ise eşitlik ve hümanizm değerlerini benimsediği, öğrencilerine devamlı olarak "sizlere nasıl davranılmasını isterseniz başkalarına o şekilde davranmanız gerekir" öğretisini aşlamaya çalıştıkları saptanmıştır. Bir katılımcımız mülakatımız sırasında rehberlik derslerinin benzer tartışmalar için kullanıldığından bahsetmiştir. Rehberlik derslerinin bir müfredatı mevcut olsa da işlenecek konuların öğretmenlerin inisiyatifinde olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin Entegrasyon Sertifika Programına Katılımları Tablosu

Katılan Eğitimci Sayısı	52 Eğitimci
Katılmayan Eğitimci Sayısı	6 Eğitimci

4. Çekinceler

Yarı yapılandırılmış mülakatlarımızda öğretmenlerin en çok şikayetçi oldukları noktalardan biri yabancı öğrencilerin sınıflarına kazandırılmalarından öncesinde kendilerine bilgi verilmemesi, bu sebeple öğrenciyle iletişim kurarken nelere dikkat etmeleri gerektiğini bilememeleridir.

Buna benzer yabancıların kaydının tutulması ve şeffaf bir şekilde paylaşılması noktasında yazında birçok eksiklik önceden saptanmış olsa da bu sorun hala devam ediyor olması öğretmenlerin en şikayetçi oldukları noktalardan biridir. Öğretmenler, Öğrenciler velileri ile birlikte gelip okulda kayıtlarını gerçekleştirirken orada bulunabilmek ve kendileri ile sınıfa adım atmalarından önce tanışabilmeyi arzulamaktadır. Bu konuda okul yönetimleri ve görevlilerin öğretmenler ile işbirliği yapmaması sadece öğretmenleri değil yabancı öğrencileri de zor durumda bırakmakta, kalabalık sınıf ortamlarında kişisel sorulara yanıt vermeleri gereksinimini doğurabilmektedir. Öğretmenler, öğrencilerin arka planlarını ve aile yaşantılarını bilmeden rahatsız edebilecek sorular sormaktan çekinmektedir.

Geçmiş kayıtlarının ötesinde, öğretmenlerin çekincelerin büyük çoğunluğu öğrencilerinin geleceği üzerinedir. Görüşmelerimizde dil öğrenmeyen "kayıp çocuk" teması sık sık yüzeye gelmiş, birçok öğretmenin dil dersleri tamamlanmadan Türkçe matematik, fen bilgisi, coğrafya gibi dersler alan öğrencilerin gelecekte bu derslerde daha büyük zorluklar çekebileceğinin altını çizmiştir. Bir katılımcımız entegrasyon yolundaki problemlerden bahsederken şu ibareleri kullanmıştır:

"En büyük sorun bu ülkenin kültürünü dilini öğrenirken evde ve çevrelerinde de buna katkı sağlamaları gerekiyor. Burada yaşarken halen kendi ülkesindeki gibi dillerini kullanırlarsa çocukların okuldaki eğitim hayatına da yansıyor ve gelişimleri de geriden gelebiliyor tabii ki en önemli özellik aslında onların ilk okulda yada anasınıflı düzeyinde gelmiş olmaları eğer ara sınıflarda gelen olursa bu gelişimlerin hiç biri olmuyor o çocuklar sadece sınıfta oturup oturup gidiyor o çocuklar kesinlikle kaybolan çocuk kategorisinde geliyolar Türkçeyi konuşamayan, yazamayan, okuyamayan çocuklar maalesef hiç bir şey öğrenmeden sınıf geçiyor."

Bu ifadede ortaya çıkan ilginç bir ibare de "sınıf geçme" ibaresidir. Şayet mülakatlarda da birçok defa öğretmenlerin yabancı öğrencilerin derslerden beklenen verimi almadan ilerlediğine ve ortalama notlar ile geçtiklerine dair şikayetler gelmiştir.

5. Sonuç ve Öneriler

Araştırmamız kapsamında “Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimine yönelik sınıf öğretmenlerinin başlıca önerileri nelerdir?” Sorusuna yanıt bulmayı amaçlamıştık. Anket ve mülakatlarımız sonucu katılımcılarımızın başlıca önerilerinin I) öğrencinin geçmiş kayıtlarının ve ailesel arka planının öğretmenler ile paylaşılması, II) ailelerin surece dahil edilerek özellikle de çocukların dil edinimlerini desteklemeleri, III) ortak çocuk dili kullanılan oyun ve yapılandırılmış rehberlik dersleri ile gruplaşmaların önüne geçilmesi olduğu görülmüştür.

Sri Lanka’da bir okulda gerçekleştirilen deneyde ise Düşünsel Davranış Terapisi (DDT) ile sanatsal aktivitelerin birleştirilmesi ile yapılan uygulamalar aracılığıyla çocukların savaş travmaları nedeni stres düzeylerinde düşüş gözlemlenmiştir (Tol et al., 2012). Benzer bir uygulama ile (Görmez et al., 2017), Türkiye’de öğretmenlere sekiz haftalık DDT eğitimi verilmiş ve sınıflarında bu uygulamaları hayata geçirerek öğrencilerin okul esnasında deneyimledikleri post travmatik stres belirtilerini azaltabildiklerini gözlemlemiştir. Araştırmamızda, yabancı uyruklu çocuklara özel eğitim sertifikası almış bir katılımcımızın bu sertifika sürecinde DDT ile tanıştığı ve uygulamaya koyduğu, bunun karşılığında da öğrencilerinin kendisi ile bağlarının kuvvetlendiğini belirtmiştir. Bu katılımcımız özellikle rehberlik ve sanat derslerinde öğrencilerine keskin direktifler vermekten çekindiğini, bunun yerine kendi hayatlarından ve geçmişlerinden resimler çizmelerini ve hatırladıkları oyunları akranlarına aktarmalarını istediğini belirtmiştir. Bu sayede öğrencilerin sınıfa aidiyet hissinde de iyileşme gördüğünü vurgulamıştır.

Sonuç olarak, mülteci çocukların okullara entegrasyonu, tüm paydaşların ilgilenmesini ve harekete geçmesini gerektiren kritik bir konudur. Mülteci çocukların yeni ortamlarında başarılı olabilmeleri için okulların dil desteği sağlaması, kültürel farkındalığı teşvik etmesi ve duygusal destek sunması gerekir. Bunu yaparak, herkes için daha kapsayıcı ve kucaklayıcı bir toplum yaratmaya yardımcı olabiliriz.

6. Kaynakça

- Akman, Y. (2020). Öğretmenlerin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumları ile Çok kültürlü Eğitim Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi . Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 49 , 247-262 . DOI: 10.9779/pauefd.442061
- Burak, D. & Amaç, Z. (2021). “MÜLTECİ ÖĞRENCİLER KANADI KIRIK KUŞLAR GİBİDİR”: ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜLTECİ ÖĞRENCİ ALGILARI . Milli Eğitim Dergisi , TÜRKİYE’DE VE DÜNYADA GÖÇMEN EĞİTİMİ , 221-247 . DOI: 10.37669/milliegitim.955233
- Çelik, Ç. & İçduygu, A. (2018). Schools and refugee children: The case of Syrians in Turkey. *International Migration*, 57(2), 253-267
- Erden, Ö. (2017). Schooling experience of Syrian child refugees in Turkey (No. 403420). Doctor of Philosophy in the School of Education, Graduate Faculty, Indiana University
- Harunoğulları, M. (2016). Suriyeli sığınmacı çocuk işçiler ve sorunları: Kilis örneği. *Göç Dergisi*, 3(1), 29-63.
- Görmez, V., Kılıç, H. N., Örengül, A. C., Nursoy, M., Mert, E. B., Makhouta, B., ... Semerci, B. (2017). Evaluation of a school-based, teacher-delivered psychological intervention group program for trauma-affected Syrian refugee children in Istanbul, Turkey. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology*, 27(2), 125-131. doi: <https://doi.org/10.1080/24750573.2017.1304748>
- Gün, M. ve Baldık, Y. (2017). Türkiye’de kamp dışında misafir edilen Suriyeli sığınmacı gençlere yönelik eğitim hizmetleri. *Route Educational and Social Science Journal*, 4(14), 287-299.
- Kardeş, S. & Akman, B. (2018). Suriyeli Mültecilerin Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Elementary Education Online*. 10.17051/ilkonline.2018.466333
- Levent, F. & Çayak, S. (2017). Türkiye’deki Suriyeli öğrencilerin eğitimine yönelik okul yöneticilerinin görüşleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14-1(27), 21-46.
- Şeker, B. D. & Sirkeci, İ. (2015). Challenges for refugee children at school in Eastern Turkey. *Economics & Sociology*, 8(4), 122-133
- Tol, W., A., Komproe, I. H., Jordans, M. J., Vallipuram, A., Sipsma, H., Sivayokan, S., ... de Jong, J. T. (2012). Outcomes and moderators of a preventive school-based mental health intervention for children affected by war in Sri Lanka: A cluster randomized trial. *World Psychiatry*, 11(2), 114-122. doi: <https://doi.org/10.1016/j.wpsyc.2012.05.008>

Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi,
International Humanities and Social Science Review (IHSSR),

Volume: 7 Issue: 1 Year: 2023

Yılmaz, İ. H. (2023). Türkiye'deki Yabancı Uyruklu Çocukların Eğitimi: Kuramsal Tartışmalar, Uygulamalar ve Politika Önerileri. AYBÜ-GPM Rapor Serisi-17. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Göç Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (AYBÜ-GPM).

Yılmaz, İ. H. ve Sağıroğlu, A. Z. (2022). Türkiye'deki Suriyeli Öğrencilerin Türkçe ve Ana Dil Becerilerine İlişkin Algıları ve Gündelik Hayattaki Dil Tercihleri. MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 2022;2 (26): 472-494.